

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XL. Gerasimo Linano patientiam ob combustum prædium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

medicinâ juvandus. Cura valetudinem tuam
& incommoda viduitatis invictâ patientiâ
sustine. Sororem Justinam ex me perhume-
niter saluta.

XL.

GERASIMO LINANO,

Patientiam ob combustum pradium.

Ubi legi tuam epistolam lacrimis tinctam,
captus sum commiseratione tuâ, ani-
mitusque condolui rerum tuarum cladi. Hanc
cœlo debes calamitatem; jaculatum est ignem,
& in te, tanquam destinatum scopum, ferijt.
Repentino fulminis ictu, pradium instructi-
simum & amplissimum, spes & sustentatio tua,
tactum in cineres subsedit; exusta (quod
scribis) sunt ædes, habitatio hominum; de-
flagrârunt horreum & frumentum, stabula
cum pecoribus; tu cum uxore & duobus libe-
ris semitectus ægrè vitam incendio eripuisti;
arca quoque cum toto peculio Vulcano celsa
sit; res & spes omnis perijt. Desunt, qui pec-
cunias credere velint; pignora non suppe-
tunt, quibus sceneratoribus cavere possis;
non apparet subsidium in amicis, qui tua
mag

magis ope indigent, & tecum se prostratos
conqueruntur. Hæc tibi jactura tantò gravior
accidit, quantò durius est, ab honestæ fortunæ
conditione ad extremam pauperiem uno
momento devolvi; cùm tamen hæctenus ita
vitam ad normam Christianæ Legis institue-
ris, ut omnia alia à cælo te meritum fuisse
putâris. Accendit tuum dolorem æmulatio,
quæ Davidem quondam non levi æstu jacta-
vit, qui Psal. 72. *Mei autem panè moti sunt
pedes, quia zelavi super iniquos, pacem pec-
catorum videns.* Et Jobus c. 21. hæsit attoni-
tus ex consideratione felicitatis impiorum,
ubi inter alia: *Domus eorum securæ sunt, &
placata, & non est virga DEI super illos.*
Non cadunt in tecta missiles ex alto ignes;
non incurrit hostis in agros & prædia; non
intendit capitibus eorum vindicem virgam
DEUS; bonæ Fortunæ, ut dicitur, clypeo te-
cti, & perpetuæ serenitatis luce gaudentes,
nullos sinistros casus extimescunt. Cùm è
contrario probi miseris modis, non ab homi-
nibus tantùm, sed ab ipsis Superis (liceat di-
cere) exagitentur, nullùmque inveniant por-
tum, in quo stabilem sibi securitatem polli-
ceantur. Hæc tu quidem dolenter, & mor-
talium sensu, quorum mentem ejusmodi ca-

sus inopinati percellunt ; nempe hic locum
 habet illud : *Homo sum , & nihil humanum*
à me alienum duco ; rumpit gemitum cala-
 mitas , & quærit exitum constricti pectoris
 angustia ; neq; enim ego te ad Stoicorum in-
 dolentiam , quam *ἀπαιδείαν* vocant , ablego ;
 hanc fingunt esse statum animi , ad eam firmi-
 tatem ac duritiem perducti , ut ne sentiat qui-
 dem ea , quibus cæteri turbari solent ; aliqui
vacuitatem affectuum eam appellant. Sed
 cruda nimis , & humani sensûs expers est ista
 opinio , affirmantium , viro forti nullum un-
 quam concessum esse gemitum , tametsi maxi-
 mis doloribus prematur. Hanc philosophi-
 am Tullius in Quæst. Tuscul. meritò ut ri-
 diculam explodit , quæ hominem , *ex ossibus*
& nervis compactum , ferreis instruit fibris ,
 ita ut si uratur & crucietur vir fortis ac la-
 piens , non tantùm æquo animo patiatur , per-
 ferat , haud succumbat ; sed etiam , quamvis
 in Phalaridis tauro torqueatur , dicat : *Quam*
suave est hoc ! quam hoc non curo ! Procul
 cum hac stolidâ Stoicorum dolorum carentiâ ,
 quæ ad lapides & stipites amandanda , non sen-
 tientes inflicta verbera. Ipse Hercules , quem
 tamen finxerunt Veteres *Alexicacum* , seu *ma-*
lorum depulsorem , victus impatienciâ dolo-
 ris ,

ris, ex venenata Nessi centauri veste affricti,
in ardentem se pyram conjecit, ac inter gra-
ves ejulatus animam efflavit; recitat loc.cit.
Cicero initium ejus ejulatum:

*O multa dictis gravia, perpeffu aspera,
Quæ corpore exantlata, atq; animo pertuli.*

Licet ergo viro forti, gemitu dolorem testari;
licet, verbis ad miserationem idoneis mæro-
res animi prodere; sed non licet ultra limites
rationis & decóri prodire; ferendum nobis
est, quidquid hominæ tulerunt, ferentque.
Quòd si ex Philosophorum Ethica velle
lenimen tuis malis admovere, adferrem in
medium, quæ ad naturæ legem accommodè
pro consolatione solent adduci, homini præ-
ter culpam & peccatum nihil accidere posse,
quod non sit æqua mente ferendum; emicat
enim virtus in adversis, sicut stellæ de nocte;
Pœta canit:

*Quæ latet, inque bonis cessat non cognita
rebus,*

Apparet virtus, arguiturq; malis.

Dicerem, levius fieri patientiâ, quidquid gra-
ve est toleratu; necessitatem vertendam in
virtutem, & iniquitate fortunæ pro cote u-
tendum ad acuendos stimulos fortitudinis;
exponerem, hac nos conditione in vitam in-

gressos, ut in scena spectemus & spectemur, quomodo personam non minùs in prosperis, quàm adversis rebus scitè & decorè geram⁹. Est enim vita hæc nostra tragœdiæ similis, cui triplex argumentum assignatur, scilicet *terribile*, *mirabile*, & *miserabile*; primum ad terrorem excitandum spectat; alterum admirationem pro fine habet; tertium comiserationem intendit. Nec alias ob causas tragicos nobis casus imittunt Superi: primò quidem ad deterrendos nos à voluptatis illecebris, quæ plerumque cum secunda fortuna conjunctæ sunt; deinde venerationem Numinis iniiciunt, & admirationem judiciorum Divinorum pariunt; tertio affectum comiserationis conciliant, & reducunt animum ad alienæ miseræ sensum; *Hodie enim mihi, ex as tibi*. Hujus eventûs tragici tute ipse vivû exemplum ac speculum existis. Vitam quidam Rotæ comparant, duplici curvaturâ præditæ, quarum altera ex ferro rigida, altera ex auro vel argento splendida; Fortuna verò, imò DEUS, jam hanc, jam illam obvertit; quando est propitia, melioris metalli fulgore oculis illudit; quando aspera & adversa, ferrum obijcit, & ferream necessitatem. Multos intrò perstrinxit candidioris fortis nitor, quos postea

postea ferruginea durissimi Fati facies exter-
ruit, & in luctum dedit. Nonne hîc imaginem
tuam agnoscis? Ex hac ipsa Rotæ circum-
volutione, erige te ad spem meliorum; vicif-
situdinem sortis jam blandientis, jam sævien-
tis, jam arridentis, jam irridentis perpende;
nam

Sperat infestis, metuit secundis

Alteram Sortem bene preparatum

Pectus. Horat. Ode 10. lib. 2.

Sæpe turbidum manè excepit serenus vesper,
& serus dies vidit stantem, quem aurora aspe-
xerat jacentem. Monet Siracides c. 11. *In
die bonorum ne immemor sis malorum, &
in die malorum ne immemor sis bonorum.*
Alternant enim luctus & gaudium, mæror &
læticia, miseria & felicitas; post tenebras spe-
ra lucem, post nubila Phœbum, post tem-
pestatem serenitatem. Hac spe seipsum con-
solatus est, omnium malorum scopus, Jobus,
qui cap. 11. *Et quasi meridianus, inquit,
fulgor consurget tibi ad vesperam: & cum te
consumptum putaveris, orieris ut Lucifer.*
Hac spe se excitavit Boëtius, jussu Theodorici
Regis Arriani carceri inclusus, & morti desti-
natus cecinit:

T s

Et

*Et qui primæ tempore noctis
Agit argentes Hesperus horas,
Solitas iterum mutat habenas,
Phæbi pallens Lucifer ortu.*

Quis enim infelicior illo Hussæo Principe
quis unquam dirioribus casibus exercitus est
quàm mirabilis in hac tragœdia rerum con-
versio? audi sacram paginam: *Et addidit
Dominus omnia, quæcunque fuerant Job, du-
plicia cap. 42.* Permittamus igitur DEO,
ut nos in hoc ludo Tragico pro sua provi-
dentia verset, & reverset; in illius est po-
testate, dare & auferre. Jobi calamitosa ino-
pia in rerum omnium abundantiam vertit;
luctuosa tragœdia hilarem catastrophem for-
tita est. Cûr tu ab hoc Chorago, cujus *vel-
le est posse*, non paria expectes? Fortasse di-
ces: facile est verba dare, nimum distantia
factis; in paucis patientiæ exemplis nume-
ratur, quem tu laudas, Jobus: & ille ipse,
quo doloris sensu, quàm multis verbis mi-
serias suas explicavit? Deinde non cuius-
vis est, propius tantorum heroum vestigia se-
qui; fati tam iniquis agitatur, ut nimum
quàm arduum sit nobis humunculis, ad hoc
virtutis fastigium eniti. Ne, quæso, de-
spondeas animum; etiam in *secundis*, ter-

quartis consistere, laudis est, cum primas obtinere non datur. Tulit posterior quoque ætas viros insignes, quos casus acerbis non modò non dejecerunt, sed ne commoverunt quidem. Inter exempla innumera unum commemorare satis erit, quò, religione quidam & fortitudine heros, invictò planè pectore contra incendij debachantis furias (has enim tu expertus es) stetit: stetit autem? etiam hilariter, nec sine sale eas excepit. Remigius is fuit, Rhemensis Præsul, qui, postquam prævidit maximam annonæ charitatem proximo anno futuram, magnam frumenti copiam collegit alendæ plebi; hanc Antistitis providentiam projecti quidam homunciones avaritiam interpretati, tanquam annonam vellet comprimere, ad horreum Divi convolârunt, illudque subiecta face incenderunt; celeri nuntio ad Remigium delato, ille, quâ poterat festinatione, ad incensum frumentum properat. Ubi advenit, flamma exsuperante, omne triticum in pabulum cessit. Quid hîc afflictissimus Præsul? ad ignem tanquam se calefacturus accessit, dixitque: *semper bonus est focus, præsertim seni. Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.*

Etum.

Etum. Quod ego non eò refero, tanquam
 jocantem patientiam abs te exigam; hoc e-
 nim esset, eundem pedis modulum omnibus
 admetiri, & rariores cœli gratias in com-
 munem usum transferre. Id ista narratio-
 ne cupio, ut videas, quò Virtus, non Stoica,
 sed Christiana, vim suam exporrigat; quam
 potenter affectibus imperet, & sœvienti For-
 tunæ resistat. Tu certè plures habes causas
 mœrorem tuum supremo Moderatori attem-
 perandi, & hanc infelicitatem more Chris-
 tiano perferendi. Potuisset Remigius con-
 tra perditorum hominum malitiam expostu-
 lare; potuisset cladem illam pessimorum ne-
 bulonum perversitati imputare, infortunium
 omne suum in nefariam audaciam scelestis-
 simorum incendiariorum conferre: non fe-
 cit; non in malam crucem ire iussit; sed
 in illum respexit, cuius permissu hæc acci-
 derunt. Vide igitur, quem accuses, dum cul-
 pam hujus exustionis conijcis in cœli inju-
 riam & inclementiam; vide, inquam, ne
 DEUM ipsum arguas sœvitix, cuius Numi-
 ne fulmen in te, & tua, vires suas exeruit,
 mandatæque facta peregit. Ad æmulationem
 felicitatis improborum quod attinet, non est
 cur inideas illis sortē suam. Clarè Sacra pa-
 gina:

gina : *Prosperitas stultorum perdet illos.*
Prov. c. 1. Beatulos illos *stultos* vocat, nec
immeritò, quippe qui vecordiâ suâ capti, præ-
sentibus inhiantes, futurorum obliviosi, præ-
ponunt caduca mansuris, fluxa æternis; bre-
vem oblectationem tormentis nunquam fi-
niendis. Saginantur velut victimæ, Orco
immolandæ. Prosperitas, inquit Bernar-
dus, est incautis ad disciplinam, quod ignis
ad ceram, solis radius ad glaciem; crystal-
li hæc præbet speciem, & sub manibus dis-
solvitur. Quocirca orat ille : O Numen,
meis admisce prosperis quiddam mali! Fra-
gilitatis enim humanæ nimia est in rebus se-
cundis oblivio. Has enim hinc superbia, in-
de ambit lascivia. Adversa frenant, prospe-
ra animos efferunt. Rarissima in re prospe-
ra prudentia est. Tumidus secundis, timi-
dus est idem in malis. Monitum est Regum
sapientissimi lib. cit. c. 3. *Non amuleris
hominem injustum, nec imiteris vias ejus;*
ducunt enim ad perditionem; in hunc finem
desinit hæc vitæ jucunditas; *Fortuna*, ut di-
citur, vitrea est, dum splendet, frangitur;
lamellæ bracteati auri similis est, brevi tin-
nitu crepat, paullò post in æruginem & ru-
gas vertitur. Ad rem nostram Chrysosto-
mus :

mus :

mus: Ne æmuleris, inquit, virum injustum
 si nullus malus supplicio afficeretur, nem-
 putaret DEO humanorum curam esse; &
 omnes punirentur, nullus speraret retri-
 bucionem; æqua merces omnibus redderetur.
 Et ibidem: Sunt plerique boni, qui mali aliquid
 habent admixtum; boni item, qui aliquid
 mali operati sunt, quorum hic recipiunt
 vices, ut illic æternum puniantur, homi-
 8. in 2. ad Titum. Et Augustinus epist. 70.
 Hæc bona, ne putentur mala, dantur & bo-
 nis, ac rursus, ne putentur summa, dantur
 & malis. Itémque auferuntur ista bonis,
 ut probentur, & malis, ut crucientur. No-
 lo longiùs in hoc argumento versari, de quo
 passim Ethica sacra, ac profana. Tu con-
 temne hanc felicitatem umbratilem, & gy-
 pso incrustatam; clades hæc domestica, ta-
 met si atrox, in te incubuit, tanquam ex-
 perimentum virtutis, & pignus amicitie Di-
 vine. Igne probata & illustrata est constan-
 tia. Fide DEO, & vadem me accipe, fore
 ut non fallat hæc te fiducia; consilium, quod
 alteri in tali infortunio dedisses, tibi met ap-
 plica, & non tam virum, quàm Christianum
 te exhibe, mortalibus & immortalibus spe-
 ctandum atque admirandum.